herpy

GECKOR

Koch's giant day gecko

Phelsuma kochi

Phelsuma kochi är en stor, grön dagsgecko från de torra skogarna i nordvästra Madagaskar. Den är något mindre än den bättre kända *Phelsuma grandis* och sköts på samma sätt, men lever i ett torrare klimat. Den är dagaktiv, behöver UVB och en varm solplats och är ett djur att iaktta snarare än att hantera.

Familj: Gekkonidae Tidigare namn: *Phelsuma madagascariensis kochi*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**20-24 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**8-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Torrskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Värmeplats	**32-35 °C**
Temperatur, natt	**22-25 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter, frukt, nektar och färdigfoder**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**12-14 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**48-80 dagar** vid 27-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phelsuma kochi är en av de stora dagsgeckorna. Den blir upp till omkring 24 cm inklusive svans, och hanarna är större än honorna, med större huvud och mer kroppsmassa. Grundfärgen är grön, och arten hör till gruppen kring *Phelsuma madagascariensis*. Liksom andra dagsgeckor har den runda pupiller, inga rörliga ögonlock och tunn, sammetsmjuk hud som lätt skadas.

Robert Mertens beskrev den 1954 som underarten *Phelsuma madagascariensis kochi*, och sedan 2007 räknas den som en egen art. Artnamnet hedrar Karl Ludwig Koch-Isenburg, som samlade in typexemplaren. Djur i handeln är inte alltid säkert artbestämda, och förväxlingar med *Phelsuma grandis* och *Phelsuma madagascariensis* förekommer.

Geckon är skygg och snabb. Den sitter länge stilla på stammar och tjocka grenar och väntar på bytet. Hanarna håller varsitt revir, som delvis överlappar honornas, och två hanar ska därför inte hållas tillsammans.

Utbredning och livsmiljö

Phelsuma kochi finns bara i nordvästra Madagaskar. Den är känd från trakten kring Mahajanga (Majunga), Tsaramandroso och Ambahanbongo, och typlokalen är Maevatanana inne i landet söder om Mahajanga.

Kartan täcker trakten mellan Maevatanana och kusten vid Mahajanga.

> **Naturlig utbredning:** Madagaskar.

LIVSMILJÖ

Phelsuma kochi lever i torr, lövfällande skog i nordvästra Madagaskar. Området har en tydlig regntid från omkring november till april och en lång, torr årstid utan nederbörd, då skogen fäller mycket av lövverket. Geckon håller till på höga, tjocka träd och kommer sällan ner på marken.

Den följer lufttemperaturen och solar sig sällan. När luften är mycket varm är dess kroppstemperatur lägre än luftens. Den jagar från en fast plats genom att sitta stilla och gripa byten som kommer förbi: insekter och andra smådjur. Ungar syns bara under regntiden, och under regntiden är de vuxna svårare att få syn på.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Phelsuma kochi*, så siffrorna i den här vägledningen är lånade från den nära släktingen *Phelsuma grandis*.

En enskild gecko behöver ett högt terrarium på minst 60 × 60 × 120 cm (längd × bredd × höjd). Ett par behöver mer plats och många gömställen. Höjden är viktigare än bottenytan, eftersom arten lever på lodräta stammar och tjocka grenar.

Inred med tjocka bamburör, lodräta och sneda grenar och växter med stora, kraftiga blad, till exempel sansevieria, pothos och bromelior. Bambu används som solplats, gömställe och äggläggningsplats. Håll ljuset och värmelampan utom djurets räckhåll och se till att det finns skugga mitt på dagen.

Som botten fungerar 10 cm ogödslad jord blandad med kokosjord, gärna som bioaktivt substrat med hoppstjärtar och gråsuggor, täckt av vissna löv. Undvik fint grus och lösa barkbitar, som kan sväljas. Terrariet ska vara väl ventilerat med tättslutande dörrar och lock.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

På dagen ska temperaturen i terrariet vara 26-30 °C, och solplatsen ska vara 32-35 °C. På natten ska den sjunka till 22-25 °C. *Phelsuma kochi* kommer från ett torrt och varmt område och tål ett tydligt temperaturfall på natten.

Mät med digitala termometrar vid solplatsen och nere i terrariet och placera lampan så att ingen sittplats kommer över 35 °C. Häng värmekällan över nätlocket med avstånd, så att djuret inte kan bränna sig. Sitter geckon med öppen mun eller gömmer sig hela dagen är det för varmt.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 50-70 %, mätt mitt i terrariet, och den får gärna sjunka under dagen. *Phelsuma kochi* kommer från ett torrt område och tål inte ständigt mättad luft. Spraya grundligt morgon och kväll så att löv och grenar täcks av droppar. Geckon slickar upp dropparna, och det är dess viktigaste sätt att dricka på.

En låg skål med friskt vatten kan stå på en foderhylla och bytas dagligen. Sitter dropparna kvar på rutorna nästa morgon är det för lite luftväxling, eller så sprayas det för mycket.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Phelsuma kochi är dagaktiv och behöver UVB. Använd ett T5-rör i en styrka och på ett avstånd som ger ett UV-index på 3-4 vid de översta sittplatserna (Ferguson-zon 3), och mät gärna med en UV-indexmätare. Resten av terrariet ska ligga i skugga, så att geckon alltid kan dra sig undan ljuset. Byt röret efter den tid tillverkaren anger, ofta efter ett år.

Håll ljuset tänt 13 timmar på sommaren och 11 timmar på vintern, gärna på en timer, och komplettera gärna med ett ljusstarkt dagsljusrör. På natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Phelsuma kochi äter både insekter och sötsaker. Ge syrsor, kackerlackor, gräshoppor och silkesmaskar som basfoder, lätt pudrade med kalk före varje utfodring, och välj insekter som inte är bredare än avståndet mellan djurets ögon. Komplettera med färdigfoder för fruktätande geckor, rört ihop till en tjock gröt och serverat i en låg skål på en foderhylla.

Ungar får insekter dagligen och färdigfoder varannan dag. Vuxna klarar sig med insekter två-tre gånger i veckan och färdigfoder en gång i veckan. Avelshonor ska få extra kalk under hela säsongen. Välj ett varierat foder och justera mängderna efter djurets kroppsform, så att det varken blir magert eller fett.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Phelsuma kochi är skygg och snabb och lämpar sig dåligt för hantering. Huden är tunn och kan rivas upp om djuret grips, så låt det gå frivilligt upp på en hand i stället för att ta tag i det. Om det är nödvändigt att flytta djuret, locka in det i en behållare.

Håll vuxna djur enskilt, eller som ett par i ett större terrarium med många gömställen. Hanar får aldrig hållas tillsammans, eftersom de slåss till blods. Även par kan avvisa varandra, och då ska de skiljas åt. Ett stressat djur blir mörkt, gömmer sig eller slutar äta.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hos *Phelsuma kochi* är hanarna större än honorna och har välutvecklade porer på lårens undersida. Honorna har svagare porer eller inga alls. Djuren är vanligen redo för avel efter 12-14 månader, men honorna bör ha nått sin fulla storlek innan de lägger ägg, eftersom äggläggningen tappar dem på kalk.

PARNING

Ett friskt, acklimatiserat par sätts ihop i ett stort terrarium med många gömställen. Parningen sker av sig själv, och hanen kan bita honan i nacken. Om honan ständigt jagas, eller om det uppstår sår, ska paret skiljas åt. En sval, torr period med något kortare dagar efterliknar torrperioden och kan sätta fart på aveln. Artens årsrytm i terrariet är inte dokumenterad.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan hos *Phelsuma kochi* lägger ett eller två hårdskaliga ägg åt gången, och äggen sitter ofta ihop. De limmas inte fast, så de är lätta att flytta. Honan lägger dem helst i hålrum, till exempel i ett bamburör eller i bladvecken på en sansevieria. Hur många kullar hon lägger per år är inte dokumenterat; hos *Phelsuma grandis* kommer kullarna med några veckors mellanrum under säsongen.

Ge honan gott om insekter och kalk med D3 under hela säsongen. Ta ut äggen för inkubation, eftersom vuxna djur kan äta nykläckta ungar.

Läs mer: Inkubation av ägg

INKUBATION

Lägg äggen i en liten, ventilerad låda på fuktig vermikulit utan att vända dem. Håll temperaturen på 27-29 °C och luftfuktigheten omkring 60 %. Vid cirka 28 °C kläcks äggen vanligen efter 55-65 dagar, och beroende på temperaturen kan det ta från 48 till 80 dagar. Hos dagsgeckor påverkar temperaturen könet, men hur stor effekten är hos *Phelsuma kochi* är inte dokumenterat.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är små och ömtåliga när de kläcks. Håll varje unge i en liten, fuktig faunalåda med nätventilation, en bit bambu och en växt, och spraya dagligen. Ge små insekter som bananflugor och nykläckta syrsor från första veckan, pudrade med kalk, och ett tunt färdigfoder varannan dag.

Håll ungarna åtskilda från de vuxna, som kan äta upp dem. Ungar ur samma kull kan hållas ihop så länge de är små, medan hanarna ska skiljas åt när de närmar sig vuxen storlek.

Hälsa och vanliga misstag

Phelsuma kochi är härdig, men huden är ömtålig, och de flesta problem beror på fel i skötseln. De typiska är:

- För lite kalk, D3 och UVB, vilket ger mjuka käkar, krokiga lemmar och darrningar. Särskilt avelshonor är utsatta.
- För lite värme eller för låg fukt, vilket ger dålig aptit och problem med hudömsningen.
- Ständigt våta förhållanden och mögel, vilket ger hudinfektioner.
- Slagsmål mellan hanar eller oförenliga par, vilket ger sår och bortkastade svansar.
- Rivsår i huden om djuret grips.

Ett friskt djur är aktivt, har klara ögon och en fyllig svans. Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon tappar vikt, slutar äta eller är slö och mörk.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.